

TÜRKİYE'DE TIP EĞİTİMİ VE GELECEĞİ

Yurdumuzda Mayıs 2002 rakamlarıyla 88676 hekim bulunmakta ve hekim başına düşen nüfus 724 olarak hesaplanmaktadır (Sağlık Bakanlığı Türkiye Sağlık Hizmetlerinde üç yıl- Mayıs 1999-Mayıs 2002).

Günümüzde her yıl yaklaşık 5000 yeni hekim sayıları 50 yi bulan tıp fakültelerinden mezun olmaktadır. Bir başka deyişle ülkemizdeki hekim sayısı her yıl %5.5-6.0 oranında artmaktadır. Ancak bu nicel artışa nitel yükselmenin eşlik ettiğini söylemek olanaksızdır. Tıp fakültesi sayısında 1990 lı yıllarda başlayan hızlı artış beraberinde altyapı yetersizliklerini ve inişe geçen eğitim kalitesini getirmiştir. Bu tür bir eğitimi tamamlayan genç hekimler mutlaka uzman olma isteğiyle yeni elemelere girmekte ve başarılı olanlar birbirlerinden farklı yapıdaki sağlık kurumlarında standardı olmayan bir uzmanlık eğitimi görmektedirler.

Bu uzmanların da küçük bölümü akademik kadrolara atanarak tıp fakültelerinde veya eğitim hastanelerinde görev almaktadırlar.

Araştırmalar hekimlerin mezuniyet öncesinde öğretilenlerin %50 sini mezuniyetten sonraki ilk 5 yıl içinde unuttuklarını, bundan sonraki dönemde ise yıllık bilgi erozyonunun %5 dolaylarında olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak moleküler biyoloji, genetik, mikorelektronik-robotik ve görüntüleme tekniklerinde son yıllarda sağlanan büyük gelişmelere paralel olarak hızla ilerleyen tıp teknolojisi tıp mesleğiyle ilgili olanların kendilerini sürekli yenileme zorunluluğunu getirmektedir.

Bu gözlemlerin ışığında 21.yüzyılda tıp eğitiminin kapsam ve yöntem açısından köklü değişikliklere gitmesinin kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir. Mezuniyet öncesi eğitim ülkenin konumuna ve koşullarına göre yeni planlanmalı ve öğrenciye yoğun bilgi yerine temel bilgi ve yaklaşımlar daha zor unutacakları yöntemlerle (örneğin probleme dayalı eğitim, interaktif dersler...) aktarılmalıdır.

Tıp öğrencilerine bilgiye nasıl ulaşacaklarını uygulamalı olarak öğretmek, yönetim bilimi ekonomi ve informatik konusunda donanımlarını sağlamak ve özellikle iletişim becerilerini tıp eğitiminin ayrılmaz bir parçası haline getirmek yararlı olacaktır. Öğrencileri yeni teknolojilere ilişkin bilgilerle donatmak bu dönemi birinci basamak sağlık hizmeti doktorlarının yetişmesindeki temel unsurlar haline getirmek gerekmektedir. Bu eğitimle yetişmiş hekimler birinci basamak sağlık hizmetlerinin daha yetkin, bilgili ve bilinçli şekilde yerine getireceklerdir. Kuşkusuz bu kademedeki verimli bir çalışma için uygun yaşam ve sosyal güvenlik koşullarının devlet tarafından sağlanması vazgeçilmez bir koşuldur.

Uzmanlık Eğitimi

İstanbul Tabipler Odası Uzmanlık Eğitimi Raporu 2001 sadece İstanbul'daki tıp fakülteleri ve eğitim hastanelerinde uygulanan uzmanlık eğitimi programlarının birbirlerinden, ne kadar farklı olduklarını göstermektedir. (Uzmanlık Eğitimi Çalışma Grubu Yayın No.5)

Bu gözlem ışığında uzmanlık eğitiminde standardizasyona geçilmesinin ve fakültelerin en yetkin oldukları dallarda uzman yetiştirmeleri yoluna gidilmesinin yararlı olacağı

düşünülmektedir. Bundan öte uzman öğrenci kontenjanları ülkenin gereksinimlerine göre düzenlenmelidir. Uzman adaylarına tez çalışması olarak mutlaka deneysel araştırma yaptırılmalı, ezberci eğitimden ve uygulamalardan uzak tutulmalıdır.

Sürekli Eğitim

Hızla gelişen teknolojiler özellikle tıptaki bilgi birikimini giderek artan bir ivmeyle çoğaltmaktadır. Gerek unutulmuş bilgileri anımsamak, gerekse yeni bilgilere ulaşmak açısından bakıldığında tıp eğitiminin fakültenin ilk yıllarından emekliliğe kadar sürmesi gerektiği görülmektedir. Yaşam boyu sürecek tıp eğitimi için internet olanağı en etkin şekilde değerlendirilmelidir. Tıp fakültelerinin katkılarıyla hazırlanacak web (tıp) siteleri yeni gelişmeleri, tanı, tedavi yöntemlerini vakit geçirmeden uzaktaki hekime ulaştırabilmelidir. Bu bilgilere ulaşmayı ve hekimlerin yeni bilgilerle donanmalarını sağlamak için gerek birinci kademe sağlık hizmetlerinde görevli hekimlerin gerekse uzmanların sahip olması gereken asgari bilgi düzeyleri belirlenerek yapılacak merkezi sınavlarla bilgi düzeyleri kontrol edilmelidir.

Teknik bilgi donanım Teletıp

Bu konuda geniş bir coğrafyaya yayılmış hekimlere destek amacıyla bilgisayar destekli Teletıp uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır. Bu konuda Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler ve Türk Tabipler Birliği'nin ortak çalışmaları başarı şansını artıracaktır.

Prof.Dr.Beyazıt Çırakoğlu